

## ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МЕТАЛУРГІЙНОЇ КОМПАНІЇ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КИВИЙ РІГ»

**Шкафер Юлія Василівна,**

*ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,  
e-mail: ShkaferYV@krok.edu.ua*

**Алькама Віктор Григорович,**

*доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри Управлінських технологій,  
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,  
e-mail: alkema@krok.edu.ua,*

*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5997-7076>*

Реалізація експортного потенціалу вітчизняних підприємств є одним із ключових факторів успіху національної економіки та забезпечення довгострокового розвитку суб'єктів господарювання в Україні. Вихід на зовнішні ринки може стимулювати українські підприємства на удосконалення технологій, впровадження інновацій, розвиток маркетингових стратегій та підвищення конкурентоспроможності. Саме це і визначило актуальність наряду дослідження. Вивченням ефективного функціонування підприємства на міжнародному ринку та розвитку експортного потенціалу займається ряд українських науковців, серед яких Бугас Н., Піддубна Л., Скриньковський Р., Тюріна Н., якими консолідовано проблеми, що стримують розвиток експортної діяльності підприємств.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є одним з провідних підприємств гірничо-металургійного комплексу України, що входить до складу транснаціональної компанії АрселорМіттал і працює за технологією повного металургійного циклу. Основні переваги ПАТ «АМКР» представлені: високим іміджем на світовому ринку, надійними іноземними партнерами, широкою географією експорту, постійним процесом модернізації та впровадження інновацій у виробничу діяльність, конкурентоспроможною продукцією, висококваліфікованим персоналом та ін. «АрселорМіттал Кривий Ріг» виступає достатньо потужним експортером, постачає свою продукцію більше як до 60-ти країн світу [1]. Для оцінки експортних операцій компанії розглянемо динаміку експортних відвантажень металопродукції та показників ефективності експорту які наведено в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1

### Динаміка обсягів експорту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2019 рр.

| Обсяги експорту,<br>тис. грн.    | 2017 р.  | 2018 р.  | 2018 р. /<br>2017 р., % | 2019 р.  | 2019 р. /<br>2018 р., % |
|----------------------------------|----------|----------|-------------------------|----------|-------------------------|
| Металопродукція в<br>асортименті | 49576222 | 43753467 | 11,74                   | 39786650 | 9,06                    |

*Джерело: складено автором на основі [1]*

Отже, спостерігаємо чітку тенденцію до зменшення експортних поставок: у 2018 р. - на 11,74%, у 2019 р. зниження становило 9,06%. За останні три роки

обсяги експорту підприємства суттєво знизились, що свідчить про його збутові проблеми. Основними причинами експортного скорочення стали: зростання ввізного мита та введення обмежень експорту на міжнародних ринках сталі Туреччиною та США; загальне зниження попиту та штучне зниження цін на продукцію окремими виробниками. «АМКР» поступився своїм головним конкурентам з Китаю, Росії, Туреччини, США, що одразу ж відбилась на результатах його експортної діяльності. Данні табл. 2 свідчать про зменшення надходжень від експорту у 2017-2019 рр. з 49,5 млн. грн. до 39,7 млн. грн. За результатами оцінки рівня використання експортного потенціалу визнано, що його загальний рівень складає 57,25%, тобто підприємство має значні резерви для його реалізації. Загалом експортна діяльність компанії є ефективною, важливо забезпечити максимізацію продажу на іноземних ринках, що є складним завданням в умовах загострення конкуренції і стагнації міжнародного ринку сталі.

Таблиця 2

**Показники ефективності експортної діяльності  
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2017-2019 рр., тис. грн.**

| Показник                                       | 2017 р.  | 2018 р.  | 2019 р.  | Відхилення |          |
|------------------------------------------------|----------|----------|----------|------------|----------|
|                                                |          |          |          | абс., +/-  | відн., % |
| Експорт                                        | 49576222 | 43753467 | 39786650 | -3966817   | 9,06     |
| Собівартість реалізованої експортної продукції | 42566567 | 39787557 | 35522145 | -4265412   | 10,7     |
| Експортні витрати                              | 43754122 | 42555145 | 38755637 | -3799508   | 8,93     |
| Рентабельність експорту, %                     | 13,31    | 2,82     | 2,66     | -0,16      | 5,67     |
| Економічний ефект експорту                     | 5822100  | 1198322  | 1031013  | -167309    | 13,96    |

*Джерело: складено автором на основі [3]*

Металопродукція компанії отримує високу оцінку на світових ринках. «АМКР» постійно вдосконалює виробництво, якість та сервіс, оперативно реагує на зміни ринків і вимоги споживачів. Саме тому у 2020 році міжнародними аудиторами та споживачами продукції був відзначений високий рівень ефективності системи менеджменту та якості розвитку підприємства. Не зважаючи на складну ситуацію, компанією у 2020 році відкрито нові експортні напрямки до ряду країн Європи та Південної Америки [1].

На підставі даних World Steel Association нами був виконаний прогноз щодо ймовірного обсягу попиту на іноземних ринках [2]. Результат прогнозу показав, що зростати будуть ринки Азії, Африки, Середнього Сходу та країн СНД. Найбільш ємним є ринок Китаю, на якому продукція підприємства не представлена [3]. До того ж у країнах Азії мала кількість представництв, а головна концентрація знаходиться у країнах ЄС. Водночас попит на сталеву продукцію на ринках ЄС невпинно падає і втрачає свою привабливість для «АрселорМіттал Кривий Ріг». До періоду, поки Китай вирішить завантажити власні металургійні потужності, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» має скористатись можливістю постачання власної металопродукції.

Для покращення конкурентної позиції і підвищення експортного потенціалу «АМКР» пропонуємо виробництво нової продукції. Катанка із вуглецевої сталі для перетяжки на дріт ASTM A518M. Продукція затребувана великими виробничими підприємствами, будівельними холдингами, є перспективною до використання багатьма галузями промисловості і сільського господарства. У відповідності до ступеню завантаженості цеху з виробництва катанки, визначено річний обсяг виробництва нової продукції - 48,8 тис. м. Загальні витрати АрселорМітал Кривий Ріг на виробництво нової продукції становитимуть 26,994 млн. грн. Розрахункова собівартість катанки і прибуток представлено в табл. 3.

Таблиця 3

**Розрахунок собівартості та прибутку на плановий випуск  
катанки ASTM A518M**

| Показник                        | На 1 м сталі | Плановий випуск |
|---------------------------------|--------------|-----------------|
| Собівартість, грн.              | 530,06       | 25867000        |
| Виручка від реалізації          | 683,2        | 33 34032        |
| Чистий дохід, грн.              | 565,33       | 27588104        |
| Валовий прибуток, грн.          | 69,5         | 3391600         |
| Прибуток до оподаткування, грн. | 51,39        | 2507832         |
| Чистий прибуток, грн.           | 41,11        | 2006168         |

*Джерело: складено автором*

Таким чином, при виробництві катанки ASTM A518M чистий прибуток компанії збільшиться на 2,06 млн. грн. ПАТ «АМКР» запропоновано здійснювати експортне постачання продукції на китайський ринок. Для представництва обрано місто Пекін, оренда складського приміщення під металопродукцію у місті Тяньцзінь. Планований обсяг реалізації продукції становитиме 4000 тис. т. за ціною 16,5 тис. грн./т. Компанія має можливість отримати прибуток, починаючи з першого року перебування в країні-імпортера. За три роки реалізації проекту сумарний чистий грошовий потік металургійного підприємства становитиме 21241,36 тис. грн. Тобто, пропозиція є перспективною для металургійного підприємства.

**Список використаних джерел:**

1. ПАТ «АрселорМітал Кривий Ріг». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.amkrprof.org.ua/news/itogi-goda>
  2. World Steel Association [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.worldsteel.org/>
  3. Китай не спешит сокращать мощности в металлургии. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.miiiprom.com.ua/iieews/212463.html>
- Тягай Н.А. Вибір стратегії загальноосвітньої школи-вибір майбутнього. Постметодика. 2010. №1. С.41-46.